

1. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi

Maailman suurimmat saastuttajat täytyy saada osallistumaan ilmastotoimiin, ja Suomen pitää toimia kansainvälisesti tämän tavoitteen saavuttamiseksi. CO₂-päästöt kasvavat maailmassa nopeasti, eikä Suomen omilla toimilla ole juuri tähän vaikutusta. Liika kansallinen kunnianhimo Suomessa ei paranna globaalien ilmastotavoitteiden saavuttamista, koska sillä ajetaan teollisuus saastuttaviin maihin.

a. Oletteko sitoutuneet globaalisti ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseen 1,5 asteeseen? Oletteko sitoutuneet siihen, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja sen jälkeen nopeasti hiilinegatiivinen?

Mielestämme oleellista Suomen ilmastopolitiikassa on sopia konkreettisista ja suhteellisuudentajun säilyttävistä toimista eikä abstrakteista prosentti- tai vuosilukutavoitteista. Suomen kansallisten tavoitteiden ei pidä olla tiukempia kuin muilla EU-mailla. Se, mihin Suomi voi sitoutua, riippuu siis muiden valtioiden toimista.

b. Millaisia toimenpiteitä ilmastomuutoksen torjuminen mielestänne edellyttää eri yhteiskunnan osa-alueilla?

Päästöjä pitää vähentää siellä, missä niitä tuotetaan eniten ja missä niiden kasvu on nopeinta, eikä siellä missä ne ovat vähäisiä ja missä niitä on jo vähennetty eniten. Suomalainen tehtaanpiippu on ympäristöteko, sillä jos tuotanto täällä estetään, siirtyy se Kiinaan tai jonnekin muualle – ja globaali ympäristö kärsii entistä enemmän.

Kannatamme hiilitullien asettamista EU:n yhteisenä toimenä erityisen saastuttavista maista, kuten Kiinasta, tuotaville tuotteille ja raaka-aineille. Näin kykenemme myös suojaamaan – ja vähitellen lisäämään – suomalaista teollisuutta ja työpaikkoja.

Ydinvoiman lisääminen on realistinen toimi, jolla päästään kohti päästötöntä energiantuotantoa.

Muuttoliikkeeseen ja siirtolaisuuteen pitää kiinnittää huomiota myös ilmaston kannalta. Pohjoisessa asuminen ja eläminen tuottavat paljon enemmän päästöjä kuin etelässä asuminen.

c. Mitkä näette keskeisinä keinoina luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja parantamiseksi?

Suomalainen metsänhoito on laadukasta ja kestävä. Suojeltujen metsien määrä Suomessa on kokonaisuutena riittävällä tasolla. Hakkuiden jälkeisiä istutuksia on nopeutettava.

Vesistömme vaativat aktiivista suojelua. Pinta- ja pohjavesien tilaa on parannettava. Jokia ja patoamattomien jokien vaelluskaloja on suojeltava. Vesiensuojelun keinojen on oltava aikaisempaa vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia. Itämeren suojelu edellyttää kansainvälisiä toimia. Vesien muovijäteongelmaan tulee puuttua. Suomella on tässä asiassa myös mahdollisuus kansainväliseen rooliin.

Luonnon monimuotoisuus on globaali kysymys. Toimet, jotka vaikuttavat esimerkiksi sademetsiin ja valtameriin, on tärkeää huomioida, mutta Suomen mahdollisuudet vaikuttaa näihin ovat rajalliset.

2. Suomi on kokoaan suurempi maailmalla

Suomen tulee niin vastuullisen taloudenpidon kuin ilmaston- ja ympäristönsuojelun saralla tarjota hyvä ja houkutteleva esimerkki muille maille. Suomen ei kuitenkaan pidä lähteä sellaiseen identiteettipolitiikkaan, joka vahingoittaa kansallista etuamme tai antaa epätervettä kilpailuetua muille maille.

a. Miten Euroopan unionia tulee kehittää? Mitkä ovat Suomen EU-puheenjohtajuuskauden keskeiset tavoitteet?

Euroopan unionia tulee kehittää suvereenien kansallisvaltioiden yhteistyöjärjestönä, joka tuottaa lisäarvoa jäsenmailleen ja niiden kansalaisille. Unioni on ennen kaikkea yhteisö, jonka tarkoitus on edistää rauhaa, turvallisuutta ja talouskasvua, ja sitä kautta kansalaisten hyvinvointia. EU ei saa painostaa jäsenvaltioita ajamaan kansallisvaltioiden edun vastaista maahanmuuttopolitiikkaa.

Suomen keskeisiä tavoitteita voivat olla: Ulkorajojen tehokas valvonta ja siirtolaisuuden hillintä; hiilivuodon estäminen asettamalla ilmastotullit pahimmista saastuttajamaista tuleville tuotteille; Schengen-järjestelmän joustavoittaminen siten, että sisärajatarkastukset voidaan ottaa käyttöön laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi ja niin pitkäksi aikaa kuin se on tarpeen; unionin hallinnollisten kulujen karsiminen, jotta nettomaksajien maksuosuudet eivät kasva; arktisten alueiden näkökulmien huomioiminen; ryhtyminen konkreettisiin toimenpiteisiin, joilla suojellaan kansallisia työpaikkoja ja turvataan huoltovarmuus.

b. Oletteko valmiit tukemaan viimeisimmissä selonteoissa vahvistettua Suomen ulkopolitiikan linjaa?

Kannatamme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa läheistä ja pitkäjänteistä parlamentaarista yhteistyötä ja olemme valmiita tukemaan selonteoissa vahvistettua ulkopolitiikan linjaa.

c. Mikä rooli Euroopan on otettava yhteistyössä Afrikan unionin ja sen jäsenmaiden kanssa Afrikan kehittämisessä?

Kehitysapu pitää sitoa siihen, että avun vastaanottajat edistävät perusihmisoikeuksien toteutumista, taistelevat köyhyyttä ja väestöräjähdystä vastaan, ja ottavat vastaan kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneet kansalaisensa. On pyrittävä edistämään kumpaakin osapuolta hyödyttävää kauppaa ja investointeja ja luovuttava epäonnistuneesta, passivoivasta ja korruptiota ruokkivasta kehitysavusta.

d. Hyväksyttekö tavoitteen Suomen kehitysyhteistyörahoituksen nostamisesta 0,7 prosenttiin suhteessa BKTL:oon? Minkä ajan kuluessa näette tämän mahdolliseksi toteuttaa?

Emme. Kehitysyhteistyörahoitus, joka olisi 0,7 prosenttia BKTL:sta, olisi noin 1,6 miljardia euroa. Tämä on erittäin suuri rahasumma suhteutettuna lähes mihin tahansa budjetin osaan.

Olemme valmiita panostamaan tehokkaaseen kehitysapuun humanitaarisen maahanmuuton sijaan. Kehityksen täytyy tapahtua kohdemaassa kestävästi. Kehitysyhteistyö tulee kytkeä entistä tiiviimmin tekijöihin, jotka edesauttavat samalla muuttoliikkeiden hallintaa. Tällaisia tekijöitä ovat mm. koulutuksen, perhesuunnittelun ja naisten aseman vahvistaminen (ks. myös 2c).

3. Turvallinen oikeusvaltio Suomi

Oikeusvaltiossa lainsäädäntö vastaa yleistä oikeustajua, ja sitä sovelletaan yhdenmukaisesti, objektiivisesti ja tasa-arvoisesti. Oikeusvarmuuden takaamiseksi lainsäädännön on oltava yksiselitteistä ja ymmärrettävää. Kansalaisten on voitava luottaa siihen, että viranomaisilla on riittävät henkilöstö- ja muut resurssit turvallisuuden ja kansalaisvapauksien takaamiseksi myös käytännössä. Jos "vähäiset" rikokset jätetään selvittämättä ja tutkimatta, kansalaisten usko oikeusvaltioon rapistuu.

Sanan- ja ilmaisunvapaus, myös tavallista kansalaista eikä ainoastaan mediaa koskien, on vapaan, demokraattisen yhteiskunnan peruskivi. Sananvapautta rajoittavaa lainsäädäntöä on täsmennettävä ja sen soveltamisaluetta kavennettava.

a. Kuvatkaa käsityksenne Suomesta oikeusvaltiona ja kertokaa keinot sen vahvistamiseksi. Miten edistäisitte ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa? Millä tavoin olette valmiit kehittämään kansalliskielten asemaa Suomessa?

Vapaus, turvallisuus ja tasa-arvo ovat tärkeimmät ihmisoikeudet. On pyrittävä määrätietoisella politiikalla ja lainsäädännöllä ehkäisemään ilmiöitä, jotka vaarantavat näiden oikeuksien toteutumisen Suomessa. Tällaisia ilmiöitä on eritelty kohdassa 3c. Poliisien määrä pitäisi nostaa vähintään samalle tasolle (n. 200/100 000 asukasta) kuin muissa Pohjoismaissa.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten vähimmäisrangaistuksia tulee korottaa, ehdollisten vankeusrangaistusten mahdollisuutta rajoittaa ja "paljousalennuksista" luopua.

Suomen kielen asemaa pitää vahvistaa. Suomessa pitää saada palvelua suomen kielellä, ja kielitaitovaatimuksen pitää olla voimassa julkisella sektorilla. On syytä kiinnittää myös huomiota suomen kielen asemaan opetuksen ja tutkimuksen kielenä.

Ruotsinkieliset palvelut tulee turvata kaksikielisillä alueilla, mutta ruotsin kielen pakollisesta kouluopetuksesta sekä korkeakoulututkintoihin sisältyvästä "virkamiesruotsista" voidaan luopua. Tällä ei ole käytännön vaikutusta ruotsinkielisten palvelujen saatavuuteen.

Saamen kielen elvytystä tulee tukea julkisin varoin ja kielen käyttömahdollisuuksia esim. koulutuksessa ja viranomaisyhteyksissä laajentaa. Kieli voi säilyä elävänä vain, jos sitä on mahdollista käyttää monipuolisesti eri elämänalueilla.

b. Mikä on käsityksenne lainvalmistelun laadusta ja oletteko valmiit hyväksymään komiteaperusteisen lainvalmistelun?

Lainvalmisteluun on kiinnitettävä huomiota, eikä sitä saa leimata ideologisuus, eturyhmäpolitiointi ja piittaamattomuus asiantuntija-arvioista. Tilanteen on kohennuttava, ja komiteamenettely ja parlamentaarinen menettely ovat siihen vaihtoehtoja.

c. Mitkä ovat sisäisen turvallisuuden riskitekijät ja kuinka vahvistaisitte sisäistä turvallisuutta?

Sisäisen turvallisuuden suurin yksittäinen riskitekijä on syrjäytyminen ja yhteiskunnan sirpaloituminen. Merkittävin syrjäytymistä lisäävä tekijä on heikosti integroituneen maahanmuuttajataustaisen väestön nopea kasvu. Keskeisissä, lähinnä humanitaarisin perustein tai perheenyhdistämisyylää saapuneissa maahanmuuttajaryhmissä työllisyysaste on vuodesta toiseen hyvin matala, tukiriippuvuus suurta, uskonnollinen radikalismi tavallista ja yliedustus rikostilastoissa hälyttävä. Kotouttamisyrietykset ovat suurelta osin epäonnistuneet niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa. Ainoa toimiva keino tämän turvallisuus- (ja julkistaloudellisen) ongelman torjumiseksi on karsia oleskelulupa-, perheenyhdistämis-, vastaanotto- ja etuusjärjestelmään liittyviä houkutusmekanismeja ja edistää paluumuuttoa.

d. Oletteko valmiit tukemaan viimeisimmissä selonteoissa vahvistettua Suomen puolustuspolitiikan linjaa?

Kyllä. Korostamme puolustuspolitiikassa ongelmien ennaltaehkäisyä monipuolisella, maltillisella diplomaatialla, mahdollisimman hyvien suhteiden ylläpitämisellä kaikkien maiden kanssa sekä uskottavan kansallisen puolustuskyvyn ylläpidolla. Emme pidä sotilaallista liittoutumista lähitulevaisuudessa realistisena näkymänä, mutta tämän ratkaisun suhteen Suomen ei pidä sitoa omia käsiään.

4. Elinvoimainen Suomi

Suomen elinvoima ja suomalaisten hyvinvointi perustuu monipuoliseen ja elinvoimaiseen teollisuuteen. Ainoastaan menestyvä teollisuus synnyttää hyvinvoinnin rahoittavia uusia työpaikkoja ja luo edellytykset monimuotoiselle yksityisten ja julkisten palvelujen kehittämiseksi.

Työmarkkinoiden tehtävänä on varmistaa, että palkalla pystyy elämään ja elättämään perheensä.

a. Näettekö, että Suomi voi ilmastonmuutoksen ja muiden megatrendien ratkaisujen kautta rakentaa itselleen uutta, kestävästä vientivetoista kasvua? Näettekö tarpeellisena, että Suomeen laaditaan yhteinen strategia vahvistuvan elinvoiman ja kestävästä kehityksen talouskasvun turvaamiseksi? Mitkä olisivat sen pääkohdat?

Suomalaisten hyvinvointi perustuu monipuoliseen ja elinvoimaiseen teollisuuteen. Ainoastaan menestyvä teollisuus synnyttää hyvinvoinnin rahoittavia uusia työpaikkoja ja luo edellytykset monimuotoiselle yksityisten ja julkisten palvelujen kehittämiseksi. Suomen hyvinvoinnin rahoitusrakenteeseen pysyy pystyssä viiden vientialan varassa; metalliteollisuus, metsäteollisuus, kaivannaisteollisuus, kemianteollisuus ja sähköenergiatuotanto. Jokaisella näistä on maailman pienimmät ominaispäästöt. On luotava yhteinen strategia, jonka avulla on mahdollista parhaiden käytäntöjen avulla lisätä näiden toimialojen tuotantolaitoksia Suomeen.

Valtion on taattava teollisuudellemme ennustettava, vakaa ja kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö. Toimintaympäristön näkökulmasta ykkösasiat ovat: kilpailijamaihin nähden yhdenvertainen sääntely, kilpailukykyinen pitkäjänteisesti ennustettava kustannustaso sekä -verotus.

b. Millaisilla toimenpiteillä kehitetään metropolialuetta, kasvavia kaupunkiseutuja, seutukeskuksia ja harvaan asuttuja alueita?

Alueiden tasapainoinen kehitys mahdollistetaan jokapäiväisten elinkustannusten asumisen ja liikkumisen hinnan alentamisella; erityisesti laskemalla sähkön, bensiinin, dieselin ja öljyn veroa kohti EU:n asettamaa minitasoa. Ei ole kaupunkienkaan etu, että koko maan väestö alkaa pakkautua kaupunkiin. Koko maan pitäminen asumiskelpoisena on myös suurten kaupunkien edun mukaista.

c. Miten varmistaisitte Suomen liikenneinfrastruktuurin ylläpitämisen ja kehittämisen? Mikä on mallinne rahoituksen kehittämiseksi?

Liikenneinfranhankkeissa on toteutettava teollisuuden vaatimat rautatieverkon sähköistykset. Maanteidemme pääväylät tulee saada nelikaistaisiksi ja rautatieverkon pääväylät kaksiraiteiseksi. Näin poistetaan logistiset pullonkaulat ja mahdollistetaan työvoiman sekä tavaroiden jouheva liikkuvuus. Samalla toimenpiteillä parannetaan vientiteollisuutemme kilpailukykyä. Tavoitteen toteuttaminen on useiden miljardien eurojen projekti, johon puolueiden on sitouduttava seuraavaksi vuosikymmeneksi. Hankkeiden rahoitus on hoidettava budjettikehysten ulkopuolisella hankerahoituksella hyödyntäen EU-rahoituksen mahdollisuuksia.

5. Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi

Yhteiskuntarauha luo uskoa tulevaisuuteen ja vahvistaa turvallisuuden tunnetta. Eurooppa on voimakkaassa myllerryksessä. Siksi on tärkeää, että työmarkkinoille saadaan aikaan ennustettavuutta ja työrauhaa vahvistavat ratkaisut useammaksi vuodeksi. Samalla rakennetaan polkua uuteen työmarkkinatoimintaan.

a. Miten kehittäisitte työelämää ja sen sääntelyä yhteistyössä työelämän osapuolten kanssa? Hyväksyttekö työelämän vähimmäisehtojen sääntelyn nykyiseltä pohjalta?

Ainoastaan yleissitovuudella varmistetaan yhdenvertainen kilpailuasema kaikille suomalaisille yrityksille. Työehtosopimusten yleissitovuus varmistaa työrauhan ja sen, että mikään yritys ei voi hakea kilpailuetua palkkojen tai työehtojen polkemisella.

Halpatyömarkkinoiden syntymistä ei saa sallia. Työvoiman saatavuusharkinnasta ei tule luopua – päinvastoin sen porsaanreikiä pitää tukkia.

Työmarkkinoilla tarvitaan lisää joustoja kohentamaan tuottavuutta ja parantamaan yritys kohtaista kilpailukykyä. Nämä mahdollistuvat ainoastaan yleissitovien työehtosopimusten kautta. Kaikilla toimijoilla on oltava samat oikeudet ja velvoitteet.

b. Miten uudistaisitte perhevapaita?

Perhevapaamallissamme pidennetään ansiosidonnaisen kauden pituutta. Sekä äidin että isän vapaiden kesto olisi kumpikin 3 kuukautta ja vanhempainvapaa, jonka perheet voivat halutessaan jakaa, olisi 9 kuukautta. Kokonaispituus olisi siis 15 kuukautta (3+9+3-malli).

Hoitovapaata ei lyhennetä, mutta siitä maksettu korvaus porrastetaan laskemaan sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt noin kaksi vuotta. Hoitovapaan alkuosa olisi paremmin tuettua kuin nyt.

Luotamme perheeseen siinä, että vanhemmat osaavat itse päättää, miten haluavat lapsensa hoitaa. Perhevapaiden uudistamisessa pitää lisätä erilaisia joustoja, jotta perheet voivat helpommin sovittaa yhteen työelämän, perheen ja omat periaatteensa. Mielestämme perhepolitiikan tärkein tehtävä on huolehtia lapsista ja perheistä – ja mahdollisesti parantaa syntyvyyttä – eikä tehdä työllisyyspolitiikkaa.

Perhevapaamallin uudistamista tärkeämpi asia on saada päiväkotien asiat kuntoon.

c. Mitkä ovat keskeiset keinonne miesten ja naisten välisen palkkatasa-arvon toteuttamiseksi?

Palkka ei saa riippua sukupuolesta – tämän pitäisi olla itsestään selvää. Naisten ja miesten välisen palkkaeron selittää lähes kokonaan kiinnostus erilaisille aloille sekä työtuntien määrä. On hyvä, että tyttöjä ja poikia ohjataan avoimesti kaikille aloille, riippumatta sukupuolesta, mutta emme kannata minkäänlaisia kiintiöitä tai pakkoja. Vapaassa maassa ihminen saa itse päättää, mihin haluaa kouluttautua.

Julkisen sektorin toimintaa pitää priorisoida niin, että tärkeillä, usein naisvaltaisilla aloilla on palkanmaksuvaraa. Työllä pitää tulla toimeen, myös hoitotyössä ja varhaiskasvatuksessa työskentelevien.

Mitä tulee koulutukseen, poikien ja miesten asema on paikoin hyvin huolestuttava.

Keino korjata perhevapaista ja lyhyemmästä työurasta johtuvaa eroa naisten ja miesten tulevissa eläkkeissä olisi ottaa paremmin huomioon lastenhoitoon käytetyn ajan eläkekertymä. Mikäli isän ja äidin eläkekertymä lastenhoidon ajalta (esimerkiksi 2 vuotta) jaettaisiin kokonaisuudessaan kahtia, olisi lopputulos tasapuolisempi. Ehdotus olisi varsin helppo toteuttaa ja lisäksi se olisi kustannusneutraali eikä vääristäisi kannustimia.

6. Kestävän talouden Suomi

Tärkein toimi on huolehtia sellaisesta vero-, talous- ja yrityspolitiikasta, että maassa on elinvoimaisia yrityksiä, jotka voivat työllistää ja kasvaa. Uusien työpaikkojen pitää syntyä erityisesti yksityiselle sektorille, tuottavaan työhön. Kaikki muut toimet ovat näihin nähden selvästi toissijaisia. Myös ilmastopolitiikka liittyy tähän läheisesti.

a. Millä keinoilla varmistaisitte työllisyysasteen kasvun selvästi yli 75 prosenttiin 2020-luvun aikana?

Pelkkä työllisyysasteen tuijottaminen ei ole mielekäästä. Palkalla pitää tulla toimeen, ja uuden työn pitää erityisesti syntyä yksityiselle sektorille. Maahanmuuton lisääminen on kestävän talouden kannalta turmiollista. Maahanmuutto ei helpota kestävyysvajetta, päinvastoin.

Pitkäaikaistyöttömien ja vajaatyöllisten työllistämiseen on silti myös syytä puuttua, vaikka varsinainen tavoite ei olisikaan avoimille markkinoille työllistyminen. Suosisimme mielellämme (esimerkiksi palkkatuella) suomalaisia vajaatyöllisiä kotoutettavien maahanmuuttajien sijaan. Myös ennenaikaisesti eläköityneisiin voitaisiin keskittää toimia. Suomessa on yli 206 000 työkäistä ennenaikaisesti eläköitettyä henkilöä, jotka ovat jääneet ilman kuntoutusta kunnallisen perusterveydenhoidon toimimattomuuden ja Kela-rahoitteisen pirstaloituneen ja projektiluontoisen kuntoutusjärjestelmän takia.

Kuluneella hallituskaudella työllisyysaste on noussut myös muun muassa siksi, että suuri osa pitkäaikaistyöttömistä on eläköitynyt. Toinen syy on ollut osa-aikaisen työn kasvun. Vaikka osa-aikainen työ sopii joillekin, suuri joukko osa-aikaisista on alityöllistettyjä. Tällä on merkityksensä myös julkisen talouden kannalta. Mielestämme työllä pitäisi tulla toimeen, ilman sosiaaliturvaa.

Samasta syystä emme kannata työperäistä maahanmuuttoa matalapalkka-aloille.

Julkisrahoitteinen työllisyyskoulutus tulisi suunnata työttömien työnhakijoiden ja osatyökykyisten ammatillisten ja työmarkkinataitojen parantamiseen.

Maahanmuuttopolitiikan kiristäminen parantaa myös työllisyysastettamme, sillä useissa merkittävässä maahanmuuttajaryhmissä työllisyysaste on vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen huomattavan alhainen, mittavista kotouttamistoimista huolimatta.

b. Kuvatkaa tekijät, joilla julkisen talouden kestävyys turvataan erityisesti väestökehitys huomioon ottaen.

Tärkeintä on priorisoida. Koska työtä tekevien ja veroja maksavien kansalaisten osuus suhteessa muihin pienenee ikääntymisen ja vähäisen syntyvyyden takia, täytyy raha kohdentaa entistä tarkemmin oleellisiin kohteisiin. Menoja on merkittävästi leikattava, jotta hyvinvointiyhteiskunta kyetään turvaamaan.

Tehtävämme on huolehtia ensisijaisesti suomalaisten hyvinvoinnista. Sen takia tärkein ja suurin säästökohde on maahanmuutto. Suomelle haitallinen maahanmuutto on julkiselle taloudelle valtava rasite, ja sen vaikutukset tulee nähdä kokonaisvaltaisemmin kuin vain välittömien kulujensa kautta.

Taloutemme ja hyvinvointimme perustuvat pitkälti vientiteollisuuteen, ja sen kilpailukyyn turvaamisen tulee olla etusijalla. Suomalaiselle teollisuudelle ei saa sälyttää kilpailukykyä heikentäviä lisäkustannuksia.

7. Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi

Oikeudenmukaisessa Suomessa ei kansalaisten tarvitse jonottaa leipäjonoissa ja elää vuosikausia toimeentulotuen varassa. Ikääntyvien ei tarvitse pelätä vanhenemista eikä nuorten jäämistään yhteiskunnan ulkopuolelle.

Mukaan ottava Suomi mahdollistaa ihmisten osallistumisen yhteiskunnan rakentamiseen sellaisen työn ja tekemisen kautta, josta saadulla palkalla pärjää ja pitäen samalla huolen niistä kansalaisistamme, jotka eivät siihen itse pysty.

a. Miten vahvistaisitte hyvinvointiyhteiskunnan palveluita ja ihmisten toimeentulon turvaavia etuuksia? Kuvatkaa erityisesti keinonne, joilla vahvistatte ikääntyvien ihmisten palveluita ja toimeentuloa. Mitkä ovat keinonne lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi?

Meillä on varaa laadukkaampaan hyvinvointivaltioon, kunhan se pidetään rajattuna. Valtion tulee huolehtia perusasioista ja niistä (suomalaisista) ihmisistä, jotka eivät siihen itse pysty.

Perusterveydenhuolto, ikääntyneiden koti- ja laitoshoido, peruskoulu ja ammattikoulutus tarvitsevat lisää resursseja. Sosiaaliturvaa pitää uudistaa niin, että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa. Tärkeintä on poistaa kannustinloukkuja niin, että sosiaaliturvalta on kannattavaa, myös pääkaupunkiseudulla, siirtyä töihin. Asumisen hinta vaikuttaa tähän merkittävästi.

Haluamme vähentää veroja ja maksuja, jotka kohdistuvat etenkin pienituloisiin. Myös esimerkiksi omavastuuosuuksia kohtuullistamalla voidaan parantaa kaikkein pienituloisempien ihmisten pärjäämistä.

Edellä mainittu pätee myös lapsiperheköyhyyteen, jota on poliittisilla päätöksillä lisätty.

Maahanmuutto lisää merkittävästi maamme lapsiperheköyhyyttä, sillä suuri osa saapuvista joutuu turvautumaan sosiaaliturvaan, elää joko kokonaan työmarkkinoiden ulkopuolella tai työskentelee matalapalkka-aloilla ja on muutenkin ansioiltaan pienituloisia. Tämän lisäksi maahanmuuttajaperheissä on keskimäärin enemmän lapsia.

Lapsiperheköyhyys liittyy hyvin usein vanhempien tai vanhemman sirpaleiseen työmarkkina-asemaan, matalapalkkaisuuteen tai pitkittyneeseen työttömyyteen. Näitä olemme käsitelleet edellä.

b. Miten rahoittaisitte edellisessä kohdassa kuvaamanne toimenpiteet? Kuvatkaa keinonne konkreettisesti.

Tärkeintä on tehdä sellaista politiikkaa, jolla varmistetaan uuden tuottavan työn syntyminen. Vain työllisyyttä lisäämällä syntyy jaettavaa. Toimenpiteitä on kuvattu edellä.

Menoja leikkaamme lopettamalla julkiselle taloudelle haitallisen maahanmuuton ja huolehtimalla siitä, että hyvinvointiyhteiskuntamme on ensisijaisesti tarkoitettu suomalaisille.

c. Mitkä eriarvoisuustekijät suomalaisessa yhteiskunnassa tunnistatte ja miten vähentäisitte eriarvoisuutta?

Maan eri osien välillä on suuria eroja esimerkiksi palveluiden saatavuudessa. Täysin näitä ei tietenkään voida poistaa, mutta kannatamme silti koko maan asumiskelpoisena pitämistä.

Suomelle haitallinen maahanmuutto lisää maamme hyvinvointieroja, koska suuri osa maahanmuuttajista jää työmarkkinoiden ulkopuolelle, sosiaaliturvan varaan, eriytyneille asuinalueille, päiväkoteihin, kouluihin ja niin edelleen.

Mielestämme on tärkeää huolehtia siitä, että meillä on koulutusjärjestelmä, joka pitää kaikki mukana. Alueellinen ja sukupuolten välinen tasa-arvo sekä syrjäytymisen estäminen ovat oleellisessa roolissa.

8. Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi

Suomalaisen yhteiskunnan tärkeä kansallinen ja kansainvälinen menestystekijä on osaaminen ja koulutus. Valitettavasti viime vuosina kehitys on alkanut heiketä. Meidän tulee parantaa opetuksen ja koulutuksen perusasioita kaikilla oppiasteilla, huolehtia osaamistason saavuttamisesta ja tukea koulutusvalintoja, jotka ovat hyödyllisiä sekä yksilöille että Suomelle.

a. Tunnistatteko, että kestävä talouskasvun perustan vahvistamiseksi on tehtävä investointeja koulutukseen, tutkimukseen, innovaatioihin sekä infrastruktuuriin? Kuvatkaa konkreettiset keinonne.

Kyllä. Sisäilmaongelmat on korjattava, ja oireilevat siirrettävä välittömästi turvallisiin tiloihin. Sairastuneille pitää antaa kiireellinen apu heti. Lisäksi on luotava pysyvä mekanismi, jolla sisäilmaongelmien syntymistä ja sairastumista ehkäistään.

On tärkeää säilyttää lähikoulut. Erityisoppilaille pitää antaa opetusta erillisissä luokissa. Kieltä taitamattomille maahanmuuttajalapsille tarjotaan ensin kielikoulu, eikä kouluarvosanoja saa myöntää positiivisen erityiskohtelun vuoksi helpommin.

On tärkeää huolehtia ammatillisesta koulutuksesta, lisätä lähiopetusta ja vahvistaa muuntokoulutusta.

Laadukkaalle perustutkimukselle ja opetukselle tulee taata riittävä ja vakaa rahoitus. On tärkeää painottaa sekä matemaattis-luonnontieteellistä ja teknillistä osaamista että aidosti sivistyksellistä oppia.

b. Tunnistatteko tarpeen, että koko ikäluokan tulisi suorittaa vähintään toisen asteen tutkinto? Kuvatkaa keinonne tähän pääsemiseksi.

Tunnistamme tarpeen puuttua nuorten syrjäytymiseen, koulupudokkaihin ja heikolle koulupohjalle jäävien tilanteeseen. Emme kuitenkaan kannata koko ikäluokkaa koskevan koulumuotoisen oppivelvollisuuden jatkamista, koska se olisi toimenä tehoton. Mielestämme on syytä panostaa lisää voimavaroja niihin nuoriin, jotka erityisesti ovat tuen tarpeessa.

c. Miten varmistaisitte sen, että jokaisen oppiminen ja osaamisen kehittäminen jatkuu läpi työuran?

Elinikäinen oppiminen on nostettava kokonaisuutena hallituskauden yhdeksi keskeisimmäksi kehittämiskohteeksi. Aikuiskoulutuksen näkökulmasta pirstoutunutta koulutussektoria on yhtenäistettävä.

Heikoimmalla koulutuspohjalla olevat henkilöt ovat usein vähemmän aktiivisia kehittämään omaa osaamistaan, vaikka tarve olisi suuri. Yli 50-vuotiaiden työttömien osaaminen on saatava paremmin uudestaan työmarkkinoiden käyttöön.

d. Miten edistäisitte kulttuurin asemaa Suomessa?

Eryityisesti matalan kynnyksen kulttuuripalvelut ja osallistuminen tukevat ihmisen elinikäistä oppimista ja antavat monenlaisia mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen. Esimerkiksi kattava ja laadukas kirjastoverkko on tärkeässä roolissa suomalaisen sivistyksen ja kansalaisten tasa-arvon näkökulmista. Suomalaisen kulttuurin tulee olla läsnä myös koulujen arjessa ja opetussuunnitelmissa.

Myös alueellisen taide- ja kulttuuripalvelujen kehitystyön jatkuvuus tulee taata maanlaajuisesti.

9. Sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuudistus

Sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuudistus edellyttää useampia vaalikausia. Oletteko valmiita yhdistämään eri etuuksia ja hyväksymään yhtenäisen etuustason eri syyperusteilla siten, että uudistus lisää työllisyyttä, nostaa koulutustasoa, vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta sekä parantaa osallisuutta?

Kyllä. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen pitää tehdä vaiheittain. Työllisyyden paraneminen ja työn vastaanottamisen helpottuminen ovat välttämättömiä tavoitteita. Tämä ei kuitenkaan saa tarkoittaa, että matalapalkka-aloilla palkkaa tuetaan verorahalla – aina on lähdettävä siitä, että työllä tulee Suomessa toimeen. Tärkeintä on huolehtia siitä, että yhteiskuntaan syntyy oikeaa työtä, josta saatavalla palkalla tulee työtä.

10. Esittäkö lähtökohtanne sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseksi.

Väestökehityksen takia sosiaali- ja terveydenhuollon menomme tulevat kasvamaan, ja maksajien suhteellinen osuus vähenee. Minkäänlainen soteuudistus ei tule muuttamaan näitä tosiasioita. Suurin säästöpotentiaali muodostuu käytännössä noin 20 tehottomimmasta kunnasta, jotka ovat pääosin suuria kaupunkeja. Digitalisaatiolla voidaan parhaimmillaan vaikuttaa jonkin verran, mutta ihmeiden tekijäksi siitä ei ole.

Uudistus pitää tehdä vaiheittain ja niin, että ehjää ei rikota. Nykyiset sairaanhoitopiirit toimivat hyvänä pohjarakenteena leveämmille hartioille ainakin aluksi. Emme kannata menneellä hallituskaudella edistettyä maakuntamallia emmekä suuryrityksiä palvelevaa valinnanvapausajattelua. Perusterveydenhuollon resursseja pitää lisätä, erityisesti lääkäri- ja muita vakansseja. Varsinainen lääkärivaje on 15 vuodessa lähes puolittunut, mutta samaan aikaan virkoja julkiselle puolelle ei ole lisätty. Kansalaisista 41 prosenttia näkee ongelmia pääsyssä lääkärille.

Päävastuu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa pitää olla julkisella puolella, ja yksityiset toimijat voivat tukea tätä. Mielestämme monien sotesektorien markkinaistuminen on kuitenkin mennyt liian pitkälle. Kunnilta menee suuria summia ostopalveluihin ja keikkalääkäreihin. Sijaisilla hoidettujen lääkärin vakanssien osuus on kasvanut terveyskeskuksissa huomattavasti – jopa joka viides vakanssi hoidetaan sijaisilla. Toisaalta esimerkiksi lastensuojelun kulut räjähtävät, kun perhepalveluista ja ennaltaehkäisystä säästetään, ja viimeisinä keinoina joudutaan turvautumaan huostaanottoihin.

11. Oletteko valmiita osallistumaan sosialidemokraattien johtamaan enemmistöhallitukseen, ja onko teillä osallistumisellenne mahdollisia kynnyksikysymyksiä?

Kyllä.

Kynnyksikysymyksemme ovat seuraavat:

- Kotimaisen teollisuuden ja pk-yritysten toimintakykyä ja työllistämismahdollisuuksia ei saa heikentää poliittisella päätöksenteolla.

- Hallituksen on tunnustettava ja tunnustettava etenkin humanitaarisen maahanmuuton kielteiset vaikutukset Suomen julkiselle taloudelle ja suomalaisten turvallisuudelle ja pyrittävä määrätietoisin toimin vähentämään haitallista maahanmuuttoa.

- Pieni- ja keskituloisten ihmisten arkipäivän kustannuksia ei saa nostaa vero- ja maksupolitiikalla, vaan niitä on päinvastoin pyrittävä alentamaan.

Perussuomalaiset r.p.:n puolesta 30.4.2019

*Jussi Halla-aho
Puheenjohtaja*

*Riikka Slunga-Poutsalo
Puoluesihteri*